

Aivan sama mulle?

SUKUPUOLTEN TASA-ARVON VERKKOKURSSI (10 op)

Kurssikuvaus: Kurssi jakautuu johdantoon, yleiseen (6op) ja syventävään (4op) osuuteen, joka on kaksiosainen. Ennen syventävän osuuden suorittamista tulee yleinen osuus olla suoritettuna.

Kurssin yleisessä osuudessa tarkastellaan suomalaista yhteiskuntaa sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta ja perehdytään erityisesti koulutuksen ja työelämän tasa-arvohaasteisiin.

Kurssin ensimmäisessä syventävässä osuudessa (2op) harjoitellaan tasa-arvotyötä käytännössä paneutumalla esimerkiksi oppilaitoksen tai työpaikan tasa-arvosuunnitelmatyöhön. Toisessa syventävässä osuudessa (2op) taas paneudutaan sukupuolivaikutusten arviointiin esimerkiksi lainvalmistelussa, hankesuunnittelussa ja toiminnan arvioinnissa.

Huomioita: Kurssin opintopisteet ovat ohjeellisia. Lopullisen laajuuden ratkaisee kurssia tarjoava oppilaitos. Kurssista voi myös koostaa erilaisia ja erikokoisia opintokokonaisuuksia.

Kirjallisten töiden laajuus määräytyy koulutusasteen perusteella eli jokainen oppilaitos määrittää laajuuden omien käytäntöjensä mukaisesti. Esimerkiksi ammattiopistossa essee voi olla suppeampi kuin ammattikorkeakoulussa. Yleisen osuuden kirjallinen työmäärä voi olla suurempi kuin syventävän osuuden. Sen sijaan syventävässä osuudessa on olennaista tiedon soveltaminen ja syventäminen, ei niinkään kirjallisen työn laajuus sivumäärissä. Tehtävien yhteydessä esitetty kirjallisten töiden sivumäärä on suuntaa antava.

Kurssin vastuopettaja voi päivittää itse kurssin tehtäviä ja kirjallisuutta, sillä uusia tutkimuksia ja muita kurssille sopivia materiaaleja ilmestyy koko ajan.

Johdanto

[Muuttuva maailma -video](#)

Huomioita: Muuttuva maailma -video toimii kurssin johdantona niin vastuuopettajalle kuin kurssin opiskelijoille.

Yleinen osuus (6op)

Tavoite: Opiskelija saa yleisen osuuden aikana käsityksen sukupuolten tasa-arvosta suomalaisessa yhteiskunnassa. Hän tutustuu tasa-arvolakiin ja yhteiskunnallisiin linjauksiin ja toimenpiteisiin, joilla tasa-arvoa edistetään eri elämän alueilla. Opiskelija perehtyy kiinnostuksensa mukaan myös johonkin tasa-arvon erityiskysymykseen kuten maahanmuuttajanuorten asemaan nuorisotyössä. Lisäksi opiskelija perehtyy yleisen osuuden aikana syvemmin suomalaisen koulutus- ja työelämän tasa-arvohaasteisiin ja keinoihin edistää tasa-arvoa näillä elämän alueilla. Yleinen osuus jakautuu kolmeen kokonaisuuteen.

I Sukupuolten tasa-arvo Suomessa:

- sukupuolen moninaisuus
- monikulttuurisuus ja sukupuoli
- tasa-arvolaki
- tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- valta ja sukupuoli
- media ja sukupuoli

II Sukupuolten tasa-arvo koulutuksessa:

- koulutusvalinnat
- sukupuolisensitiivinen opetus ja ohjaus

III Tasa-arvo työelämässä:

- alojen ja tehtävien jakautuminen miesten ja naisten töihin
- rekrytointi ja palkkaus
- vanhempain vapaat
- sukupuolinen ja seksuaalinen häirintä

I Sukupuolten tasa-arvo Suomessa (2 op)

Ennakkotehtävä

Opiskelija pohtii sukupuolensa vaikutusta oman elämänsä valintoihin lyhyessä tekstissä (A4). Tekstissä voi käsitellä esimerkiksi harrastusvalintoja, koulutusvalintoja tai työpaikkavalintoja.

Suoritustavat

Yleistietoa mittaava kysymyspatteristo (10 kysymystä)

JA

Opiskelija analysoi sukupuolinäkökulmasta valitsemansa dokumentin/elokuvan tai tasa-arvoon liittyviä lehtijuttuja Lapin Kansasta tai Helsingin Sanomista hyödyntämällä vähintään yhtä teosta mainitusta kirjallisuudesta. (4-8 sivua)

TAI

Opiskelija tutustuu yhden miesasiajärjestön ja yhden naisasiajärjestön toimintaan ja näkemyksiin, ja vertailee näiden näkemyksiä/näkemyseroja yhden aiheen tiimoilta. Käsiteltävä aihe voi liittyä esimerkiksi miesten ja naisten palkkaeroihin tai erotilanteisiin. Opiskelija laatii kirjallisen analyysin itse etsimänsä materiaalin perusteella sekä hyödyntämällä vähintään yhtä teosta mainitusta kirjallisuudesta. (4-8 sivua)

TAI

Opiskelija laatii esseen itseään kiinnostavasta ajankohtaisesta aiheesta käyttämällä vähintään kahta teosta mainitusta kirjallisuudesta. (6-10 sivua)

Kirjallisuus:

- Aalto, Ilana & Kolehmainen, Jani (toim.) 2004: Isä kirja.
- Halko, Mikkola ja Ruuskanen (toim.) 2010: Naiset, miehet ja talous.
- Honkasalo, Veronika 2011: Tyttöjen kesken. Monikulttuurisuus ja sukupuolten tasa-arvo nuorisotyössä.
- Härkönen, Anna-Leena 2008: Ei kiitos.
- Jokinen, Arto (toim.) 2012: Mieskysymys. Miesliike, -työ, -tutkimus ja tasa-arvopoliittikka. Tampere University Press.
- Kantola, Johanna & Nousiainen, Kevät & Saari, Milja (toim.) 2012: Tasa-arvo toisin nähtynä.
- Karvonen, Sakari 2006: Onko sukupuolella väliä? Hyvinvointi, terveys, pojat ja tytöt. Nuorten elinolot vuosikirja 2006.

- Kiianmaa, Nelli 2012: Tasa-arvobarometri 2012. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2012:23.
http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=5197397&name=DLFE-24709.pdf
- Kotro, Arno & Sepponen, Hannu T. (Toim.): Mies vailla tasa-arvoa.
- Malmi, Mia (toim.) 2010: Hullu Akka.
- Naiset ja miehet Suomessa 2011. Tilastokeskus 2012.
<http://www.tilastokeskus.fi/tup/julkaisut/julkaisuluettelo/kuvailusivu.html?ID=6057>
- Ruoho, Iiris & Torkkola, Sinikka 2010: Journalismin sukupuoli.
- Sand, Milla & Mikola, Sinikka 2013: Tasa-arvon käsikirja kuntapäätäjälle. Suomen Kuntaliitto 2013. http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=2845
- Selonteko naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta. Valtioneuvoston julkaisuja 2010:8.
- Talvitie, Eveliina 2013: Keitäs tyttö kahvia. Naisia politiikan portailla. WSOY 2013.
- Tasa-arvolaki pähkinän kuorella. Sosiaali- ja terveysministeriö. Tasa-arvoesitteitä 2005:2. Yliopistopaino, Helsinki 2005.
- Vallan tasa-arvoa. Naiset ja miehet päätöksenteossa. Sukupuolten tasa-arvo 2009. Tilastokeskus.
- Viikka, Hanna 2010: Sukupuolen ja seksuaalisuuden kohtaaminen.

Muu materiaali

- Opiskelijan valitsema dokumentti tai elokuva (esim. Miesten vuoro), jonka pohjalta voi analysoida sukupuolten tasa-arvoon liittyviä asioita.
- Opiskelijan keräämät tasa-arvoon liittyvät lehtijutut tietyltä ajanjaksolta esimerkiksi Lapin kansasta, Pohjolan Sanomista, Kainuun Sanomista, Kalevasta tai Helsingin Sanomista.

Hyödyllisiä sivustoja tiedon ja materiaalin hankintaan:

<http://www.minna.fi/>

<http://www.tasa-arvokasvatuksessa.fi/>

<http://www.miessakit.fi/>

<http://www.tasa-arvo.fi/fi>

<https://www.tasa-arvokysely.fi/>

<http://www.lapinletka.fi/>

<http://www.stm.fi/tasa-arvo>

<http://www.tane.fi/>

<http://www.tem.fi/>

<http://www.kunnat.net/>

II Sukupuolten tasa-arvo koulutuksessa (2op)

Suoritustavat

Opiskelija analysoi sukupuolisensitiivisiä periaatteita tai toimintatapoja valitsemassaan esimerkkiorganisaatiossa kuten Tyttöjen talo tai jokin muu vastaava. Analyysin voi tehdä esimerkiksi tutustumalla kyseiseen organisaation kirjallisen tai netistä saatavan materiaalin avulla, vieraillemalla organisaatiossa ja haastatteleamalla organisaation työntekijöitä tai yhdistelemällä näitä kaikkia. Analyysi dokumentoidaan kirjallisessa tai videomuodossa. Analyysissä tulee käyttää vähintään yhtä teosta mainitusta kirjallisuudesta. *(Kirjallinen tuotos 6-10 sivua)*

TAI

Opiskelija haastattelee omalle sukupuolelle epätyypillisen koulutusvalinnan tehnyttä henkilöä. Hän koostaa haastattelusta kirjallisen tai videomuotoisen esityksen, johon sisältyy myös opiskelijan omaa pohdintaa sukupuolten välisestä tasa-arvosta koulutuksessa. Esityksessä tulee käyttää vähintään yhtä teosta mainitusta kirjallisuudesta. *(Kirjallinen tuotos 6-10 sivua)*

TAI

Opiskelija laatii esseen itseään kiinnostavasta ajankohtaisesta aiheesta käyttämällä vähintään kahta teosta mainitusta kirjallisuudesta. *(8-10 sivua)*

Kirjallisuus:

- Anttonen, Erja 2007: Sukupuolisensitiivisyys kansalaistoiminnassa ja nuorisotyössä.
- Juutilainen, Päivi-Katriina 2003: Elämään vai sukupuoleen ohjausta? Tutkimus opinto-ohjauskeskustelun rakentumisesta prosessina.
- Kärkkäinen, Antti & Nummi, Mikko 2013: Miehenkäyttöopas sosiaali- ja terveysalan opettajille ja työpaikoille. Helsingin Diakonissalaitos, Voimaa Hoivaan II -projekti. Tyylipaino Oy, Helsinki 2013.
- Minkkinen, Joni & Peltola, Marjaana (toim.) 2013: Haasteena papiljotit. Mies lähihoitajana -loppuraportti. Lapin ammattiopisto, Lapin Letka -hanke. Rovaniemi 2013.

- Ojala, Palmu & Saarinen (toim.) 2009: Sukupuoli ja toimijuus koulutuksessa.
- Suortamo ym. (toim.) 2010: Sukupuoli ja tasa-arvo koulussa.
- Tanhua, Inkeri 2012: Sukupuolten tasa-arvon hyvät käytännöt. Tasa-arvohankkeiden hyviä käytäntöjä seitsemästä teemasta. Työ- ja elinkeinoministeriö. http://www.tem.fi/files/33925/VALTAVA_sukupuolten_tasa-arvon_hyvät_käytännöt_www.pdf
- Tolonen, Tarja ym. 2012: Cultural practices and transitions in education. The Tufnell Press, London & Finnish Youth Research Society/Youth Research Network, Helsinki.
- Vilka, Hanna 2011: Seksuaalinen häirintä. (Oppilaitosta ja koulumaailmaa käsittelevät osuudet.)

Muu materiaali:

- Kohdassa I esitetyt linkit: *Hyödyllisiä sivustoja tiedon ja materiaalin hankintaan.*

III Sukupuolten tasa-arvo työelämässä (2op)

Suoritustavat

Opiskelija analysoi sukupuoleen perustuvaa syrjintää työelämässä (esimerkiksi rekrytointi tai palkkaus) jonkin olemassa olevana tapauksen osalta. Erilaisia tapauksia löytyy esimerkiksi [tasa-arvovaltuutetun lausunnoista](#) tai [finlexistä](#). Analyysissä tulee käyttää vähintään yhtä teosta mainitusta kirjallisuudesta. (6-10 sivua)

TAI

Opiskelija laatii esseän itseään kiinnostavasta ajankohtaisesta aiheesta käyttämällä vähintään kahta teosta mainitusta kirjallisuudesta. (8-10 sivua)

Kirjallisuus:

- Julkunen, Raija 2009: Työelämän tasa-arvopolitiikka. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2009:53.
- Kärkkäinen, Antti & Nummi, Mikko 2013: Miehenkäyttöopas sosiaali- ja terveysalan opettajille ja työpaikoille. Helsingin Diakonissalaitos, Voimaa Hoivaan II -projekti. Tyylipaino Oy, Helsinki 2013. https://www.hdo.fi/images/stories/projektit/Miehen_kayttoopas_2013.pdf
- Larja, Liisa ym. 2012: Discrimination in the Finnish Labor Market – An Overview and a Field Experiment on Recruitment. Työ- ja elinkeinoministeriö. http://www.tem.fi/files/32827/TEMjul_16_2012_web.pdf

- Minkkinen, Joni & Peltola, Marjaana (toim.) 2013: Haasteena papiljotit. Mies lähihoitajana -loppuraportti. Lapin ammattiopisto, Lapin Letka -hanke. Rovaniemi 2013.
- Nevämäki, Sarita 2009: Naisten ja miesten välinen tasa-arvo Suomessa. Vaasan ammattikorkeakoulu, Liiketalous ja matkailu.
- Tanhua, Inkeri 2012: Sukupuolten tasa-arvon hyvät käytännöt. Tasa-arvohankkeiden hyviä käytäntöjä seitsemästä teemasta. Työ- ja elinkeinoministeriö.
http://www.tem.fi/files/33925/VALTAVA_sukupuolten_tasa-arvon_hyvät_käytännöt_www.pdf
- Tasa-arvo Suomessa. Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki 2006.
- Vilka, Hanna 2011: Seksuaalinen häirintä. (Työelämää käsittelevät osuudet.)
- Ylöstalo, Hanna 2012: Tasa-arvotyön tasa-arvot. Tampere University Press, 2012.

Muu materiaali:

- Kohdassa I esitetyt linkit: *Hyödyllisiä sivustoja tiedon ja materiaalin hankintaan.*